

PÄÄTÖKSET

EUROOPAN KESKUSPANKIN PÄÄTÖS (EU) 2016/1162,

annettu 30 päivänä kesäkuuta 2016,

luottamuksellisten tietojen luovuttamisesta rikostutkinnan yhteydessä (EKP/2016/19)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön ja erityisesti sen 12.3 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan keskuspankin työjärjestyksen hyväksymisestä 19 päivänä helmikuuta 2004 tehdyn päätöksen EKP/2004/2 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 23 ja 23 a artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhteisen valvontamekanismin (YVM) myötä sekä Euroopan keskuspankille (EKP) että kansallisille toimivaltaisille viranomaisille voi tulla pankkivalvontatehtävien ja -velvoitteiden yhteydessä laadittujen tai saatujen luottamuksellisten tietojen luovuttamista koskevia kyselyjä kansallisilta rikostutkintaviranomaisilta.
- (2) Euroopan keskuspankin asetuksen (EU) N:o 468/2014 (EKP/2014/17) ⁽²⁾ 136 artiklassa säädetään, että jos EKP:llä on neuvoston asetuksen (EU) N:o 1024/2013 ⁽³⁾ mukaisia tehtäviään hoitaessaan syytä epäillä, että on mahdollisesti tehty rikos, sen on pyydettävä asianomaista kansallista toimivaltaista viranomaista saattamaan asia soveltuvien viranomaisten tutkittavaksi ja mahdollisesti rikossyytteeseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (3) Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ovat kansallisen lainsäädännön mukaisesti jo pitkään tehneet yhteistyötä kansallisten rikostutkintaviranomaisten kanssa koskien sellaisten luottamuksellisten tietojen antamista, jotka koskevat asetuksen (EU) N:o 468/2014 (EKP/2014/17) 2 artiklan 20 kohdassa ja 2 artiklan 21 kohdassa tarkoitettuja valvottavia yhteisöjä ja valvottavia ryhmittymiä. Tällaista yhteistyötä sekä luottamuksellisten tietojen luovuttamista kansallisille rikostutkintaviranomaisille koskevat ehdot on pääsääntöisesti määritelty kansallisessa lainsäädännössä. Unionin oikeus vaikuttaa kuitenkin edellytyksiin, joiden mukaisesti YVM:n puitteissa toimivaltaisten viranomaisten, mukaan lukien EKP, hallussa olevia luottamuksellisia tietoja voidaan pyynnöstä luovuttaa kansallisille rikostutkintaviranomaisille. Kyseisissä unionin oikeuden säännöksissä vahvistetaan esimerkiksi vilpittömän yhteistyön periaate ja tiedonvaihtoa YVM:ssä koskeva velvoite, henkilötietojen suoja koskeva velvoite sekä liikesalaisuuksia koskeva salassapitovelvoite.
- (4) Sen lisäksi että näitä edellytyksiä sovelletaan sellaisten luottamuksellisten tietojen luovuttamiseen, jotka liittyvät EKP:lle asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 annettuihin tehtäviin – mukaan lukien tiedot jotka ovat kansallisen toimivaltaisen viranomaisen hallussa sen avustaessa EKP:tä mainitun asetuksen mukaisten tehtävien hoitamisessa – niitä voidaan lähtökohtaisesti soveltaa myös rahapolitiikkaan tai muihin EKP:n/eurojärjestelmän tehtäviin liittyvien tietojen luovuttamiseen.
- (5) EKP:n olisi noudatettava salassapitovelvollisuutta sekä velvollisuutta säilyttää toimintakykynsä ja riippumattomuutensa. Lisäksi EKP:n olisi jatkossakin kunnioitettava yleistä etua ja tiettyjä yksityisiä etuja, esimerkiksi olemalla luovuttamatta tiettyjä asiakirjoja tapauksissa, joissa tällainen luovuttaminen saattaisi vahingoittaa näitä etuja. Tällaiset velvoitteet eivät kuitenkaan saa johtaa siihen, että EKP ei missään olosuhteissa saisi luovuttaa liikesalaisuuksia koskevaan salassapitovelvollisuuteen kuuluvia tietoja kansallisille rikostutkintaviranomaisille.

⁽¹⁾ EUVL L 80, 18.3.2004, s. 33.

⁽²⁾ Euroopan keskuspankin asetus (EU) N:o 468/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, kehyksen perustamisesta yhteisen valvontamekanismin puitteissa tehtävälle yhteistyölle EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä kansallisten nimettyjen viranomaisten kanssa (YVM-kehysasetus) (EKP/2014/17) (EUVL L 141, 14.5.2014, s. 1).

⁽³⁾ Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63).

- (6) Unionin oikeudessa velvoitetaan tiettyjen tietojen tai asiakirjojen, esim. henkilötietojen, suojaamiseen ja kielletään, tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta, luottamuksellisten tietojen tai asiakirjojen luovuttaminen kolmansille osapuolille. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/36/EU⁽¹⁾ olevien salassapitosääntösten mukaan henkilöt, jotka ovat tai ovat olleet toimivaltaisten viranomaisten palveluksessa, tilintarkastajat tai asiantuntijat saavat ilmaista tehtävissään saamiaan luottamuksellisia tietoja ainoastaan tiivistetysti tai kootusti siten, ettei niistä voida tunnistaa yksittäisiä luottolaitoksia, sanotun kuitenkin rajoittamatta rikoslainsäädännön alaan kuuluvien tapausten käsittelyä.
- (7) Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin työjärjestyksen 37.2 artiklan mukaan henkilöihin, joilla on käytettävissään unionin lainsäädännön mukaan salassa pidettäviä tietoja, sovelletaan kyseistä lainsäädäntöä.
- (8) Unionin oikeudessa ei ole vielä vahvistettu menettelytapakehystä, joka ohjaisi sellaisten pyyntöjen käsittelyä, joita EKP, kansalliset toimivaltaiset viranomaiset tai kansalliset keskuspankit vastaanottavat kansallisilta rikostutkintaviranomaisilta ja jotka koskevat EKP:lle asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 annettuihin tehtäviin taikka rahapolitiikkaan tai muihin EKP:n/eurojärjestelmän tehtäviin liittyviä luottamuksellisia tietoja – mukaan lukien tiedot, jotka ovat kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tai kansallisen keskuspankin hallussa sen avustaessa EKP:tä asetuksen (EU) N:o 1024/2013 mukaisten tehtävien hoitamisessa. Tällaisiin pyyntöihin sovellettavia kansallisia menettelysääntöjä olisi kuitenkin sovellettava yhdenmukaisesti unionin oikeuden yleisten periaatteiden, erityisesti lojaalin yhteistyön, vilpittömässä mielessä tehtävän yhteistyön ja asetuksen (EU) N:o 1024/2013 6 artiklassa tarkoitetun tietojenvaihtovelvollisuuden kanssa. Näin ollen ja unionin oikeuden mukaisesti EKP toivoo, että EKP:tä kuullaan ja että EKP:lle ilmoitetaan tapauksista, joissa kansallinen toimivaltainen viranomainen tai kansallinen keskuspankki vastaanottaa kansallisilta rikostutkintaviranomaisilta pyynnön, joka koskee EKP:lle asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 annettuihin tehtäviin, mukaan lukien tiedot, jotka ovat kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tai kansallisen keskuspankin hallussa sen avustaessa EKP:tä asetuksen (EU) N:o 1024/2013 mukaisten tehtävien hoitamisessa, taikka rahapolitiikkaan tai muihin EKP:n/eurojärjestelmän tehtäviin liittyviä luottamuksellisia tietoja.
- (9) Tätä päätöstä ei sovelleta pyyntöihin saada luottamuksellisia tietoja EKP:n työntekijöistä tai henkilöistä, joilla on suora tai välillinen sopimussuhde EKP:n kanssa rakennusurakoiden toteuttamiseksi taikka tavaroiden tai palveluiden tarjoamiseksi.
- (10) Tässä päätöksessä olisi näin ollen vahvistettava periaatteet, joita EKP soveltaa, kun kansalliset toimivaltaiset viranomaiset tai kansalliset keskuspankit luovuttavat kansallisille rikostutkintaviranomaisille EKP:lle asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 annettuihin tehtäviin taikka rahapolitiikkaan tai muihin EKP:n/eurojärjestelmän tehtäviin liittyviä luottamuksellisia tietoja, sekä vahvistettava tähän liittyvä menettelytapakehys.
- (11) EKP:n sisällä compliance- ja hallintotapayksikkö koordinoi tämän päätöksen soveltamisalaan kuuluvia tietopyyntöjä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Määritelmät

Tässä päätöksessä tarkoitetaan:

- a) 'luottamuksellisilla tiedoilla' mitä tahansa luottamuksellisia tietoja, mukaan lukien tiedot, joihin sovelletaan tietosuojasääntöjä, liikesalaisuuksia koskevaa salassapitovelvollisuutta tai direktiivin 2013/36/EU mukaisia liikesalaisuuksia koskevia salassapitosääntöjä, tai tiedot, joiden luokitus on EKP:n salassapitosääntöjen mukaisesti "ECB-CONFIDENTIAL" tai "ECB-SECRET", ei kuitenkaan tietoja EKP:n työntekijöistä eikä henkilöistä joilla on EKP:n kanssa suora tai välillinen sopimussuhde rakennusurakoiden toteuttamiseksi taikka tavaroiden tai palveluiden tarjoamiseksi,

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitos-toimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338).

- b) 'kansallisella rikostutkintaviranomaisella' mitä tahansa viranomaista, jolla on toimivalta rikosoikeusasioissa,
- c) 'kansallisella toimivaltaisella viranomaisella' samaa kuin asetuksen (EU) N:o 1024/2013 2 artiklan 2 kohdassa. Tämä määritelmä ei vaikuta kansallisen lainsäädännön mukaisiin järjestelyihin, joilla annetaan tiettyjä valvontatehtäviä kansalliselle keskuspankille, jota ei ole nimetty kansalliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Tällaisten järjestelyjen osalta tässä päätöksessä olevalla viittauksella kansalliseen toimivaltaiseen viranomaiseen tarkoitetaan myös kansallista keskuspankkia sille kansallisessa lainsäädännössä annettujen valvontatehtävien osalta.

2 artikla

EKP:n vastaanottamat pyynnöt kansallisilta rikostutkintaviranomaisilta

1. EKP voi luovuttaa kansallisen rikostutkintaviranomaisen pyynnöstä hallussaan olevia, EKP:lle asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 annettuihin tehtäviin taikka rahapolitiikkaan tai muihin EKP:n/eurojärjestelmän tehtäviin liittyviä luottamuksellisia tietoja kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle tai kansalliselle keskuspankille, jotta ne voidaan luovuttaa kyseessä olevalle kansalliselle rikostutkintaviranomaiselle, seuraavin ehdoin:
- a) Asianomainen kansallinen toimivaltainen viranomainen tai kansallinen keskuspankki sitoutuu toimimaan EKP:n puolesta vastatessaan tällaisiin pyyntöihin.
- b) Joko i) unionin oikeudessa tai kansallisessa laissa on vahvistettu nimenomainen velvollisuus luovuttaa tällaiset tiedot kansalliselle rikostutkintaviranomaiselle tai ii) sovellettavat säännökset sallivat tällaisten luottamuksellisten tietojen luovuttamisen eikä ole olemassa tietojen luovuttamista estäviä pakottavia syitä, jotka liittyvät unionin etujen turvaamisen tai tarpeeseen estää puuttuminen EKP:n toimintaan ja riippumattomuuteen, erityisesti sellainen puuttuminen, joka vaarantaisi EKP:n tehtävien hoidon.
- c) Asianomainen kansallinen toimivaltainen viranomainen tai kansallinen keskuspankki sitoutuu pyytämään pyynnön esittänyttä kansallista rikostutkintaviranomaista varmistamaan, että luovutetut tiedot suojataan julkiselta levytykseltä.
2. Mitä edellä 1 kohdassa säädetään, ei rajoita tällaisten luottamuksellisten tietojen luovuttamista koskevien unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön säännösten soveltamista.

3 artikla

Kansallisten toimivaltaiten viranomaisten tai kansallisten keskuspankkien vastaanottamat pyynnöt kansallisilta rikostutkintaviranomaisilta

1. EKP:n on kehotettava kansallisia toimivaltaisia viranomaisia tai kansallisia keskuspankkeja kuulemaan vastaanotettuaan kansalliselta rikostutkintaviranomaiselta tietopyynnön, joka koskee EKP:lle asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 annettuihin tehtäviin taikka rahapolitiikkaan tai muihin EKP:n/eurojärjestelmän tehtäviin liittyviä luottamuksellisia tietoja, EKP:tä mahdollisuuksien mukaan siitä, miten tietopyyntöön pitäisi vastata, riippumatta siitä, ovatko kyseiset tiedot EKP:n vai asianomaisten kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tai kansallisen keskuspankin hallussa. EKP antaa neuvoja siitä, voidaanko kyseiset tiedot luovuttaa, ja tarvittaessa siitä, onko olemassa kyseisten luottamuksellisten tietojen luovuttamista estäviä pakottavia syitä, jotka liittyvät unionin etujen turvaamiseen tai tarpeeseen estää puuttuminen EKP:n toimintaan ja riippumattomuuteen. EKP antaa neuvoja kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle tai kansalliselle keskuspankille edellyttäen, että EKP:tä on kuultu oikea-aikaisesti ja ennen kuin kansallinen toimivaltainen viranomainen tai kansallinen keskuspankki tekee lopullisen päätöksen ja antaa kansalliselle rikostutkintaviranomaiselle lopullisen vastauksen.
2. Sellaisten tapausten osalta, joissa kansallinen toimivaltainen viranomainen katsoo, että tietopyyntö on merkittävä tai että tietojen luovuttaminen voi mahdollisesti vaarantaa YVM:n mainetta, EKP:n on kehotettava kansallista toimivaltaita viranomaista ilmoittamaan EKP:lle oikea-aikaisesti ja joka tapauksessa ennen lopullisen vastauksen antamista kansallisilta rikostutkintaviranomaisilta vastaanottamistaan tietopyynnöistä, jotka koskevat luottamuksellisia tietoja vähemmän merkittävistä luottolaitoksista, joita kansallinen toimivaltainen viranomainen valvoo suoraan hoitaessaan asetuksen (EU) N:o 1024/2013 mukaisia tehtäviään. EKP antaa mahdollisuuksien mukaan neuvoja kyseisen kansallisen keskuspankin asettamassa määräajassa, jonka on oltava kohtuullinen ja pyyntöön liittyvien erityispiirteiden mukaisesti perusteltu, ennen kuin kansallinen toimivaltainen viranomainen tekee lopullisen päätöksen ja antaa kansalliselle rikostutkintaviranomaiselle lopullisen vastauksen.
3. EKP:n on sellaisten tietopyyntöjen osalta, joista EKP:tä ei ole – syistä joihin kansalliset toimivaltaiset viranomaiset tai kansalliset keskuspankit eivät ole voineet vaikuttaa – kuultu 1 kohdan mukaisesti tai tiedotettu 2 kohdan mukaisesti, kehotettava kansallisia toimivaltaita viranomaisia ja kansallisia keskuspankkeja ilmoittamaan EKP:lle säännöllisesti tällaisista tietopyynnöistä ja – mahdollisuuksien mukaan – myös näiden pyyntöjen johdosta luovutetuista tiedoista.

*4 artikla***Voimaantulo**

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Annettu Frankfurt am Mainissa 30 päivänä kesäkuuta 2016.

EKP:n puheenjohtaja
Mario DRAGHI
